

Oponentský posudek
Ústav české literatury a komparatistiky FF UK

Bakalářská práce: Mýtus a chlapectví: Postavy v díle Jaroslava Foglara

Autorka: Tereza Poláková

Oponent: PhDr. Tomáš Vučka, Ústav bohemistických studií

Předkládaná bakalářská práce se zabývá proměnami a variantami postav v některých prózách Jaroslava Foglara na pozadí analýzy mýtických protagonistů, jak ji předkládá ve své teorii Joseph Campbell. Autorka si zvolila velice zajímavé (snaž až exotické) téma. Po úvodním přiblížení inspiračních zdrojů Foglarovy tvorby stručně vymezuje klíčové charakteristické rysy hlavních protagonistů Foglarových románů (morální předpoklady, princip vůle, kult chlapectví, fyziognomie a vzhled hrdinů apod.). Dále se již autorka zabývá vybranými aspekty či skutečnostmi, na jejichž pozadí se formuje a proměňuje foglarovský hrdina (výchozí prostředí příběhu, motiv touhy, tzv. mentor – morální vzor apod.). Autorka také například upozorňuje na zajímavou a v podstatě archetypální scénu zápasu člověka s přírodou, se živly (s. 19). Za inspirativní také považuji postřeh, jaký v románu *Přístav volá* zaujímá most (s. 29) coby symbolická hranice mezi výchozím a novým světem (tento motiv by stál za hlubší analýzu také např. v souvislosti s tzv. Rozdělovací třídou). Neméně kladně hodnotím také autorčinu analýzu a klasifikaci jednotlivých ročních období (především jaro vs. podzim, zima), která se organicky pojí s vývojem Foglarových příběhů a proměnami jak v rovině dějové, tak – v případě hlavních protagonistů – v rovině charakterové (s. 29-33). Oceňuji též, jak autorka vystihla symbolický potenciál vlastních jmen ve foglarovkách a jejich roli (s. 37-38), právě tak jako upozornění na důležitou funkci slunce – je jen škoda, že se autorka nevěnovala významu a symbolice měsíce, který je ve Foglarově světě ještě více podstatnějším. Téměř v závěru své práce se autorka věnuje klasifikaci prostoru, který dělí na zobrazení labyrintu (městský prostor) a ráje (krajina) s ohledem na roli, jakou jednotlivé prostory v utváření protagonistů hrají. Práci uzavírají úvahy o podobách „vrcholu dobrodružství“, resp. o symbolech duševního (a často i fyzického) triumfu Foglarových postav: velice podnětným je postřeh, jaký význam hraje „triumf v podobě ukradeného předmětu“, byť autorka zde explicitně poznamenává, že ono „odcizení“ je ve foglarovkách spíše výjimečné – triumf tak spojuje se získáním určitého předmětu či určité odměny (zde bych jen doplnil navíc význam, jaký v románu *Devadesátka pokračuje* nese vítězství ve hře Alvarez či získání hlavolamu ve stínadelské trilogii).

Drobnou připomínku bych měl k tezi, v níž autorka práce tvrdí, že Foglar ve svých knihách „vytváří z lidského období dospívání přímo kult“ (s. 13). Není to přesné, kultem se stává mládí jako konstantní stav, nikoli dospívání jako proces přerodu chlapce v mladého muže (srov. *Pod junáckou vlajkou*, *Devadesátka pokračuje*, *Strach nad Bobří řekou*, *Když Duben přichází* aj.). Rovněž bych rád zmínil, že přeci jen je škoda, že autorka vynechala ze své analýzy stínadelskou trilogii, jakkoli již v úvodu uvádí, že Rychlým šípům se věnovat nebude. V kapitole o archetypu centrálního prostoru by Stínadla představovala zhuštěný koncentrát všech atributů foglarovského labyrintu... Na druhou stranu – autorka na tento svůj postup upozornila a proto necht' není má poznámka brána coby výtky.

Bakalářská práce splňuje všechny požadavky odborného textu. Je koncipována přehledně, srozumitelně a logicky. Rovněž práci s citacemi i se sekundárními prameny považuji za bezchybnou a nemám v tomto směru žádné připomínky. Práce se mi jeví jako velice podnětná pro další foglarovské bádání.

Předloženou bakalářskou práci velmi rád doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně!
Otázky:

- 1) Proč jste si vybrala toto – do jisté míry exotické – téma?

- 2) Proč je vždy ve foglarovkách matka vykreslena jako jemná a citlivá ženy, otec naproti tomu jako tvrdý, přísný a chladný? Může to souviset s Foglarovým dětstvím?
- 3) Jaká je Vaše zkušenost s foglarovkami?

PhDr. Tomáš Vučka
V Praze 25. srpna 2018